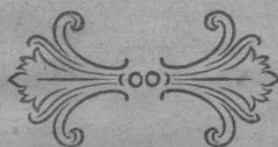

46
Η ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΔΡΑΣΙΣ

ΤΟΥ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

“ΑΝΑΤΟΛΗ,”

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΥΠΟΙΣ: ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ, ΔΕΝΑΞΑ & ΣΙΑ

Δ/ΣΙΣ: ΣΟΛ. ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΑ

1925

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΔΡΑΣΙΣ
ΤΟΥ
ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
“ΑΝΑΤΟΛΗ,,

ΤΥΠΟΙΣ : ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ ΔΕΝΑΞΑ ΣΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

1925

Ὁ Μικρασιατικὸς Σύλλογος «Ἀνατολή» προβαίνει σήμερον εἰς τὴν διὰ βραχυτάτων δημοσίευσιν τοῦ μακροῦ καὶ πολυσχιδοῦς ἔργου αὐτοῦ, ἵνα παράσχη εἰς τὴν διὰ στοργῆς περιβαλοῦσαν αὐτὸν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν ἀπτὴν ἀπόδειξιν ὅτι *«τὰ τάλαντα ἅτινα ἔδωκεν αὐτῷ δὲν ἔκρυπεν ἐν τῇ γῇ, ἀλλ' εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς»*, ἀποδοὺς πολλαπλασίονα εἰς Ἑθνικὴν μόρφωσιν καὶ τελείωσιν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

★
★ ★

Νῦν δὲ, μετὰ τὴν ὑπερτέραν θρήνων καὶ κοπετῶν καταστροφὴν, ὁ Σύλλογος πλὴν τῶν ἄλλων, ποικίλων καὶ θετικῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς παρέσχε καὶ παρέχει εἰς τὸν προσφυγικὸν κόσμον, ἵδρυσεν ἐν τοῖς συνοικισμοῖς «Συγγροῦ», «Βύρωνος», «Νέας Ἰωνίας» καὶ «Δραπετσῶνος» ἐν Πειραιεῖ τέσσαρας πλήρεις νυκτερινὰς σχολάς, ἐν αἷς οἱ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὲρ τοῦ ἄρτου αὐτῶν ἐργαζόμενοι ὀρφανοὶ προσφυγόπαιδες μορφοῦνται Ἑλληνοπρεπῶς καὶ διαπλάσσονται εἰς πολίτας χρησίμους τῇ τε Κοινωνίᾳ καὶ τῷ Ἑθνει καθόλου.

Πλὴν δὲ τούτου, ὁ Σύλλογος ἀπεφάσισε νὰ προβῇ εἰς τὴν περισυλλογὴν, διάσωσιν καὶ διαφύλαξιν πάντων τῶν τεκ-

μηρίων τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Χριστιανικοῦ χαρακτῆρος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταστροφῆς, συγκεντρῶν οὕτω τὰ ἀπαράγραπτα δίκαια ἡμῶν ἐπὶ τῆς Μικρασιατικῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἑλλάδος ἐκείνης, ἐν ᾗ ἀνεδείχθησαν αἱ ἐν παντὶ μεγάλαι Ἑλληνικαὶ διάνοιαι, αἵτινες οὐ μόνον τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον ἀπηθανάτησαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνθρωπότητα σύμπασαν ἐξύψωσαν ἀπὸ τῆς ζωοφυτικῆς αὐτῆς καταστάσεως εἰς τὴν περὶωπὴν, ἐφ' ἣ νῦν σεμνύνεται.

*
* *

Ἡ τοῦ τοιούτου φιλανθρωποῦ καὶ ἐθνικωτάτου προγράμματος ἐφαρμογὴ ἀποτελεῖ βεβαίως ἔργον χαλεπόν.

Ἀλλ' ὁ Σύλλογος ἔχεται χρηστοτάτων ἐλπίδων, ὅτι ἡ ἐν παντὶ ἀγαθῷ ἔργῳ προφρόνως ἐλευθεριάζουσα Ἑλληνικὴ ψυχὴ θὰ προσέλθῃ κατὰ πάντα τρόπον ἐπίκουρος τῷ Συλλόγῳ πρὸς πραγμάτων τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ τούτου λαμβάνουσα δὲ ὑπ' ὅψιν τὴν ἐν τῷ τεύχει τούτῳ ἐκτιθεμένην δρᾷσιν αὐτοῦ ἐν τῷ παρελθόντι, θὰ εἴπῃ αὐτῷ τὸ τοῦ Εὐαγγελίου: **εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἧς πιστὸς ἐπὶ πολλῶν σε καστήσω»**

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Φεβρ. 1925.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Μικρασιατικοῦ Συλλόγου «Ἀνατολή»

Κωνστ. Γ. Λαμέρας.

**Ο ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Η "ΑΝΑΤΟΛΗ,,
ΙΔΡΥΘΗ. ΤΗ. 20 ΜΑΪΟΥ 1891 ΚΑΙ ΕΚΤΟΤΕ
ΕΠΙ ΣΕΙΡΑΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΤΩΝ
ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΑΝΕΛΛΙΠΩΣ]**

Πρώτιστον καὶ σπουδαιότατον κατώρθωμα τοῦ Συλλόγου ὑπῆρξε τοῦτο, ὅτι τοὺς κατοίκους τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Μ. Ἀσίας, διακρινομένους πρότερον εἰς Τραπεζουντίους, Καππαδῶκας, Ἰκονεῖς, Κυζικινούς, Προυσαεῖς, Σμυρναίους, Πισίδας, Ροδίους, Μιτυληναίους, Σαμίους κ.λ.π. οὐδένα δὲ κοινὸν πρὸς ἀλλήλους σύνδεσμον αἰσθανομένους κατώρθωσε νὰ διδάξῃ αὐτοὺς, ὅτι εἶναι τέκνα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πατρίδος, ἐνιαίας καὶ ἀδιαιρέτου, τῆς κοιτίδος τοῦ Ἑλληνισμοῦ Μ. Ἀσίας, νὰ καλλιεργήσῃ ἐν αὐτοῖς τὸ αἶσθημα τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀλληλεγγύης καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ αὐτοῖς ὑπερηφάνειαν ἐπὶ τῇ κοινῇ προσηγορίᾳ «Μικρασιᾶται.»

* *
κ

Διὰ κοινῶν συνεντεύξεων καὶ διαλέξεων περὶ τοῦ μεγαλείου τῆς κοινῆς πατρίδος Μ. Ἀσίας ὑπεδαύλιζεν ὁ Σύλλογος καταλλήλως ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν μελῶν αὐτοῦ τὴν φιλοτιμίαν, ὅπως πραγματεύηται ἕκαστος περὶ τῆς ἰδιαίτερας πατρίδος αὐτοῦ ὑπὸ ἔποψιν θρησκευτικὴν, ἐκπαιδευτικὴν, κοινωνικὴν, οἰκονομικὴν, ἱστορικὴν καὶ πραγματικὴν, γλωσσολογικὴν καὶ λαογραφικὴν καὶ ἐνέπνεεν ὁ Σύλλογος εἰς τὰς καρ-

δίας τῶν νεαρῶν Μικρασιατῶν φοιτητῶν τὸν ἐνθουσιασμόν, ὅπως ἐν τῇ μετ' ὀλίγον δρᾷσει αὐτῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ ἕκαστος πατρίδι κηρύττῃ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ὁμογενείας τῶν Μικρασιατῶν καὶ πραγματοποιῇ τοὺς εὐγενεῖς, ἀμέσους καὶ ἐμμέσους, σκοποὺς τοῦ Συλλόγου πρὸς ἀνύψωσιν τῆς τε ἰδίας καὶ τῆς κοινῆς μεγάλης πατρίδος Μικρᾶς Ἀσίας.

* *

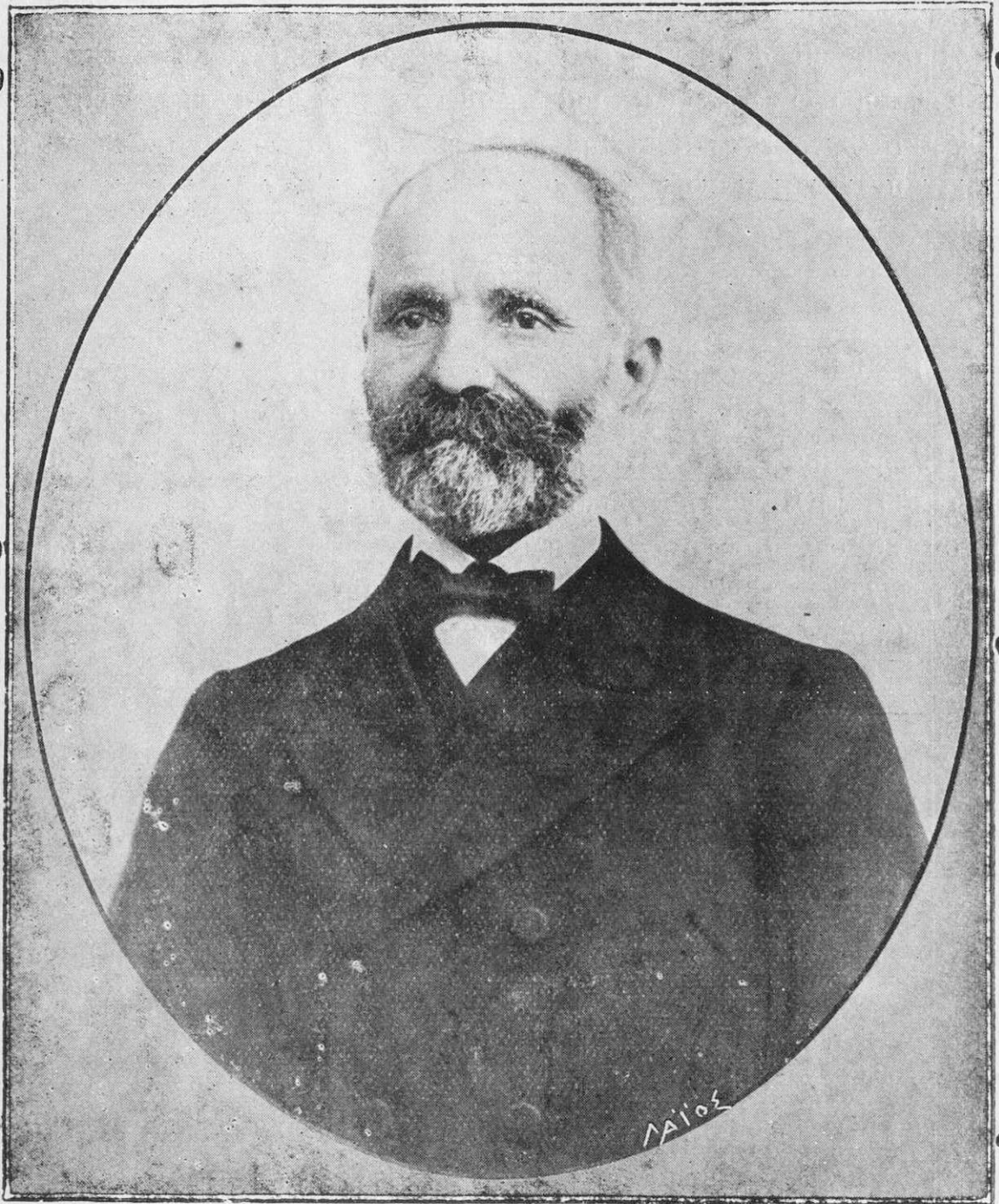
Συνέταξε καὶ ἐξετύπωσε πλεῖστα ὑπομνήματα περὶ τε τῶν θρησκευτικῶν καὶ τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν καὶ κινδύνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ὑπεδείκνυνεν ἑκάστοτε τὰ μέσα, δι' ὧν θ' ἀπέβαινε δυνατόν οὐ μόνον νὰ ἐξασφαλισθῇ ὁ ἐθνικὸς βίος τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταβληθῇ ἡ Μικρὰ Ἀσία εἰς πλουτοπαραγωγὸν ἀγρὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

* *

Ὅπως διαφωτίσῃ ὁ Σύλλογος τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐθέσπισεν ἐτησίαις ἑορτάς, εἰς ἃς συνεκάλει πάντας τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἰδίᾳ τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀνέπτυσσεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀγνοούμενην περίδοξον Ἑλληνικὴν χώραν. Ἴνα δὲ ἡ διδασκαλία αὕτη γίνηται ἀποτελεσματικωτέρα, ὁ Σύλλογος κατ' ἔτος ἐώρταζε μετὰ τῶν μακρὰν τῆς πατρίδος των Μικρασιατῶν, τῇ παραμονῇ τῆς πρώτης ἑκάστου ἔτους, τὴν πάτριον ἑορτὴν τῆς *Βασιλοπήτας*, εἰς ἣν ἐκαλοῦντο τὰ ἐπίσημα τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας πρόσωπα, ἵνα ἐν εὐφροσύνῳ μετὰ τῶν Μικρασιατῶν συνεορτασμῷ ἀκούσωσι περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἀντιληφθῶσι τοῦ πρὸς πρόοδον φλογεροῦ πόθου τῶν εἰς πᾶσαν θυσίαν προθύμων τέκνων αὐτῆς.

* *

Κατὰ ἑκατοντάδας ἀριθμοῦνται αἱ Κοινότητες, εἰς ἃς ὁ Σύλλογος ἀπέστειλε βιβλία πρὸς πλουτισμὸν τῶν βιβλιοθηκῶν αὐτῶν, βιβλία δι-

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ
Ίδρυτής και επί 34 έτη Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου

δακτικά πρὸς χρῆσιν τῶν ἀπόρων μαθητῶν, πίνακας γεωγραφίας, ζωολογίας, βοτανικῆς πρὸς χρῆσιν τῶν Σχολείων καὶ ἐξωραϊσμὸν αὐτῶν. Εἰς τὰς Ἐκκλησίας ὡσαύτως πολλῶν πτωχῶν Κοινοτήτων ὁ Σύλλογος ἀπέστειλεν ἐκκλησιαστικά βιβλία καὶ ἄμφια ἱερατικά καὶ σκεύη ἐκκλησιαστικά ἐπιδιώκων οὕτω ἐκ παραλλήλου τὴν τε διάδοσιν τῆς ἑλληνοπρεποῦς μορφώσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ πολλῶν καὶ κινδυνωδῶν ἔξωθεν ἐνεργειῶν.

* *

Ὁ Σύλλογος ὑπῆρξε πάντοτε τὸ ἄσυλον τῶν ἐκ φλογερᾶς φιλομαθίας ἄνευ ἐφοδίων καταφευγόντων εἰς τὴν φωτοδότεiran πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἵνα σβέσωσι τὴν πρὸς τὰ γράμματα δίψαν αὐτῶν. Ὁ Σύλλογος καὶ προθύμως καὶ πατρικῶς ἐπροστάτευσε πάντας τούτους καὶ φιλοστοργότατα περιέθαλψε, πολυειδῶς δὲ καὶ ποικιλοτρόπως ἐνεργῶν κατώρθου νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτοῖς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ εὐγενοῦς καὶ ἀξιοζήλου πόθου αὐτῶν.

* *

Πρὸς ἄρτιωτέραν ἐπιτυχίαν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ὁ Σύλλογος ἐξέδωκε πλὴν ἄλλων βιβλίων, ὡς τὰ «ἀντιπαπικά,» αἱ «ἐπιτηρίδες» αὐτοῦ, καὶ τὸ περιοδικὸν «Ξενοφάνην», ἐν ᾧ ἀπευθισαυρίζοντο πλεῖσται ὅσαι καὶ πολυτιμότεραι γνώσεις περὶ τῆς παλαιᾶς δόξης τῆς Μ. Ἀσίας, περὶ τῶν ἀτελευτήτων διὰ τῶν αἰώνων δεινοπαθημάτων αὐτῆς, περὶ τῶν πρὸς διάσωσιν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐθνικότητος ἀγώνων αὐτῆς, περὶ τῶν κατὰ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐνεργειῶν τῶν προπαγανδῶν, περὶ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων καὶ τῶν γλωσσικῶν ιδιωμάτων ἐκάστης ἐπαρχίας, περὶ τῆς ἐπιδόσεως ἐκάστης τούτων ἐκ τοῖς γράμμασι καὶ τῇ καθόλου πρόοδῳ.

Ὁ «Ξενοφάνης», τὸ μνημειῶδες τοῦτο ἔργον τοῦ Συλλόγου, ἀποτελεῖ σειρὰν ἑπτὰ τόμων, ἐκάστου τούτων ἀπαρτιζομένου ἐκ σελί-

δων ἑξακοσίων, ἀλλ' ἡ ἔκδοσις αὐτοῦ ἀναστάλη ἕνεκεν τῆς ἐπισκηψά-
σης δεινῆς καὶ μακροῦ πολιτικῆς ἀνωμαλίας.

Οἱ μαθηταὶ τῆς Δ τάξεως τοῦ ἐν Πάτμῳ Ἱεροδιδασκαλείου μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῶν

* *
*

Ὁ Σύλλογος πιστεύων ἀδιστακτῶς ὅτι αἱ πτωχαὶ ἀλλὰ φιλότιμοι Ἑλληνικαὶ κοινότητες τῆς Μ. Ἀσίας ἐκθύμως θὰ εἰργάζοντο ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς μορφώσεως τῶν τέκνων αὐτῶν, ἐὰν ἐτύγχανον μικρᾶς τινος ἔξωθεν ἐπικουρίας, ἐξέλεγε τοὺς φιλομαθεστάτους μαθητὰς καὶ μαθητρίας καὶ ἐξεπαίδευεν αὐτοὺς ἰδίαις δαπάναις καὶ ἐνεργείαις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ, ἐν τῷ Ἀρσακείῳ καὶ ἐν τοῖς Διδασκαλείοις τῆς τε ἐλευθέρας καὶ τῆς ἀλυτρώτου πατρίδος, ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον ὅρον, ὅπως μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν αὐτῶν ὑπηρετήσωσιν εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν ἐν ἀρχῇ μὲν ὥς διδάσκαλοι, βραδύτερον δὲ ὥς ἔγγαμοι ἱερεῖς.

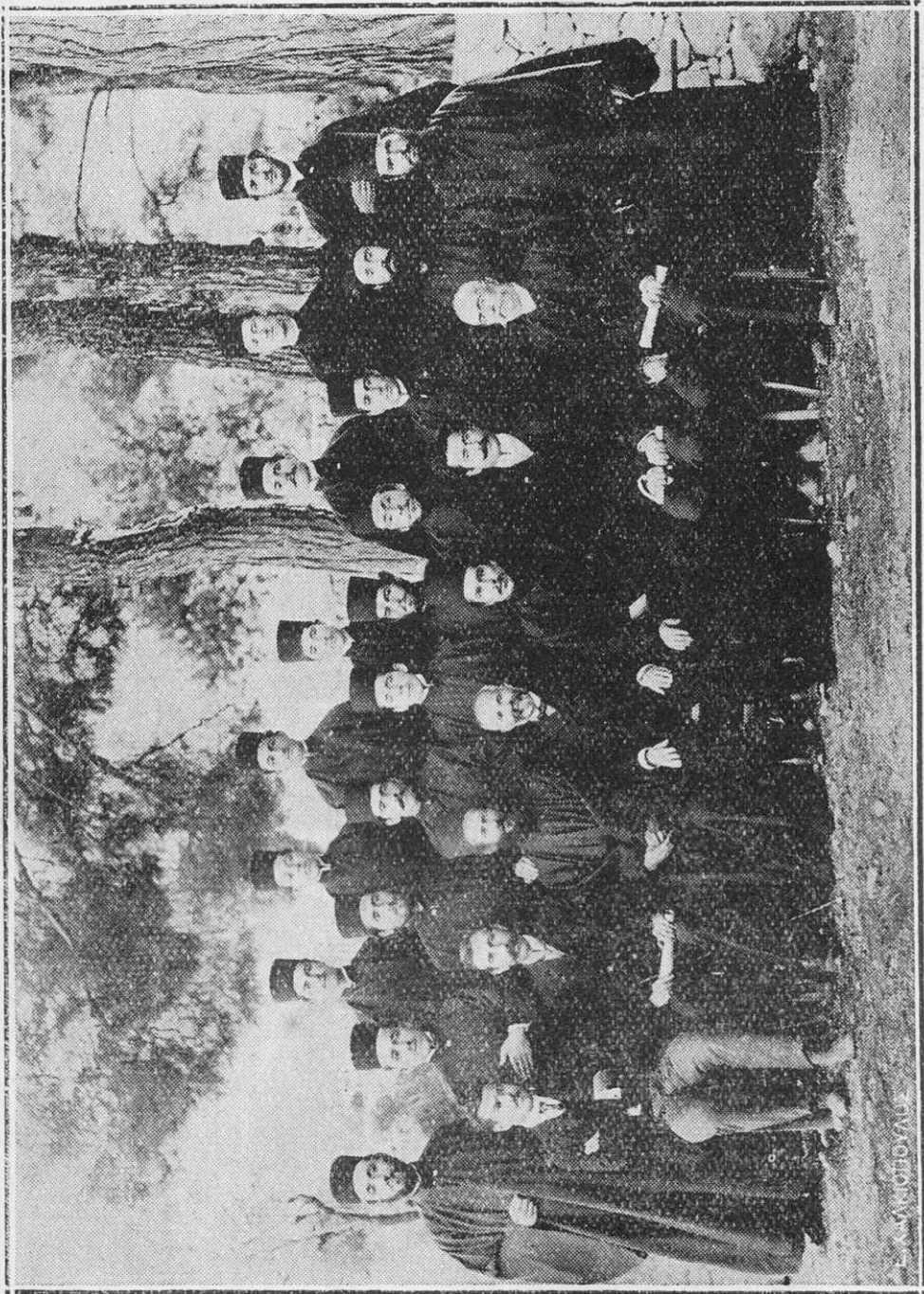
Οἱ οὕτω δὲ δαπάναις καὶ ἐνεργείαις τοῦ Συλλόγου ἐκπαιδευθέντες νέοι καὶ νεάνιδες ἀνῆλθον κατὰ τὸ μέχρι τῆς καταστροφῆς χρονικὸν διάστημα εἰς **πεντακοσίους** **εἴκοσι** καὶ **ἐπτά**, κατὰ τὰ ἐπίσημα βιβλία τοῦ Συλλόγου.

* *
*

Ἄλλ' ὁ Σύλλογος ταχέως ἀντελήφθη, ὅτι ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. Δι' ὃ ἔσπευσε δι' ἀόκνων καὶ πολυμόχθων ἐνεργειῶν νὰ ἰδρύσῃ ἐν Πάτμῳ, τῷ 1901, τὸ **Ἱεροδιδασκαλεῖον τῆς Ἀποκαλύψεως**, οὗτινος οἱ τρόφιμοι διὰ τετραετοῦς διδασκαλίας καὶ εὐρυτάτου κύκλου μαθημάτων θρησκευτικῶν, παιδαγωγικῶν, φιλολογικῶν, μαθηματικῶν, γεωπονικῶν καὶ τεχνικῶν, κατηρτίζοντο ὥς ἄριστα, ὅπως ὑπηρετήσωσι καὶ οὗτοι εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν ἐν ἀρχῇ μὲν ὥς διδάσκαλοι, βραδύτερον δὲ ὥς ἔγγαμοι ἱερεῖς.

Τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον τοῦτο ἐλειτούργησεν ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ 1713 λειτουργούσῃ περιωνύμῳ **Πατριάδι Σχολῇ**, ἀλλ' ὁ Σύλλογος πρὸς μεταρρύθμισιν καὶ εὐρυνσιν ταύτης ἐδαπάνησε πεντακοσίας εἴκοσιν ᾠλίρας Τουρκίας.

Διὰ μισθοὺς δὲ Καθηγητῶν καὶ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ ὁ Σύλλογος ἔδαπάνη ἐτησίως λίρας Τουρκίας τριακοσίας ὀγδοήκοντα, διὰ τρο-

Οἱ μαθηταὶ τῆς Δ τάξεως τοῦ ἐν Σάμῳ ἰεσοδιδασκαλείου μετὰ τῶν Καθηγητῶν αὐτῶν.
 Ἐν τῷ μέσῳ ὁ Πρόεδρος τῆς «Ἀνατολῆς» κ. Μαργ. Εὐαγγελίδης

φεία δὲ μαθητῶν καὶ προσωπικοῦ ἔδαπάνη περὶ τὰς 700 λίρας Τουρκ. ἐτησίως.

* *

Ἐν ἔτει δὲ 1906 ὁ Σύλλογος ἵδρυσεν τὸ ἐν Σάμῳ Ἱεροδιδασκαλεῖον ἢ «**Ἀνατολὴ**» ἔχον τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ τὸ αὐτὸ πρόγραμμα οἶον καὶ τὸ ἐν Πάτμῳ. Τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον «Ἀνατολὴ» ἐστεγάσθη ἐν τῇ ἐν Μαλαγαρίῳ τῆς Σάμου Μαυρογενεῖῳ Σχολῇ. Ἀλλ' ἡ Σχολὴ αὕτη εἶχεν ἀνεγερθῇ πρὸς στέγασιν 35 μόνον μαθητριῶν, δι' ὃ ὁ Σύλλογος ἠναγκάσθη νὰ δαπανήσῃ περὶ τὰς ὀκτακοσίας περίπου λίρας Τουρκίας πρὸς διαρρύθμισιν τοῦ κτιρίου τούτου καὶ πρὸς κατασκευὴν ἰδίας πτέρυγος, ὥπως καταστήσῃ τοῦτο ἐπαρκὲς εἰς τοὺς ὑπερεκατὸν τροφίμους αὐτοῦ ὥς καὶ εἰς τοὺς ἐν αὐτῷ οἰκοῦντας καθηγητάς.

Ἐδαπάνησεν δὲ ἐτησίως ὁ Σύλλογος ἑξακοσίας ὀγδοήκοντα λίρας Τουρκίας διὰ μισθοῦς τῶν ὀκτὼ Καθηγητῶν καὶ τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ, διὰ τροφεῖα δὲ τῶν μαθητῶν καὶ τῶν Καθηγητῶν περὶ τὰς **χιλίας τετρακοσίας** λίρας Τουρκίας ἐτησίως.

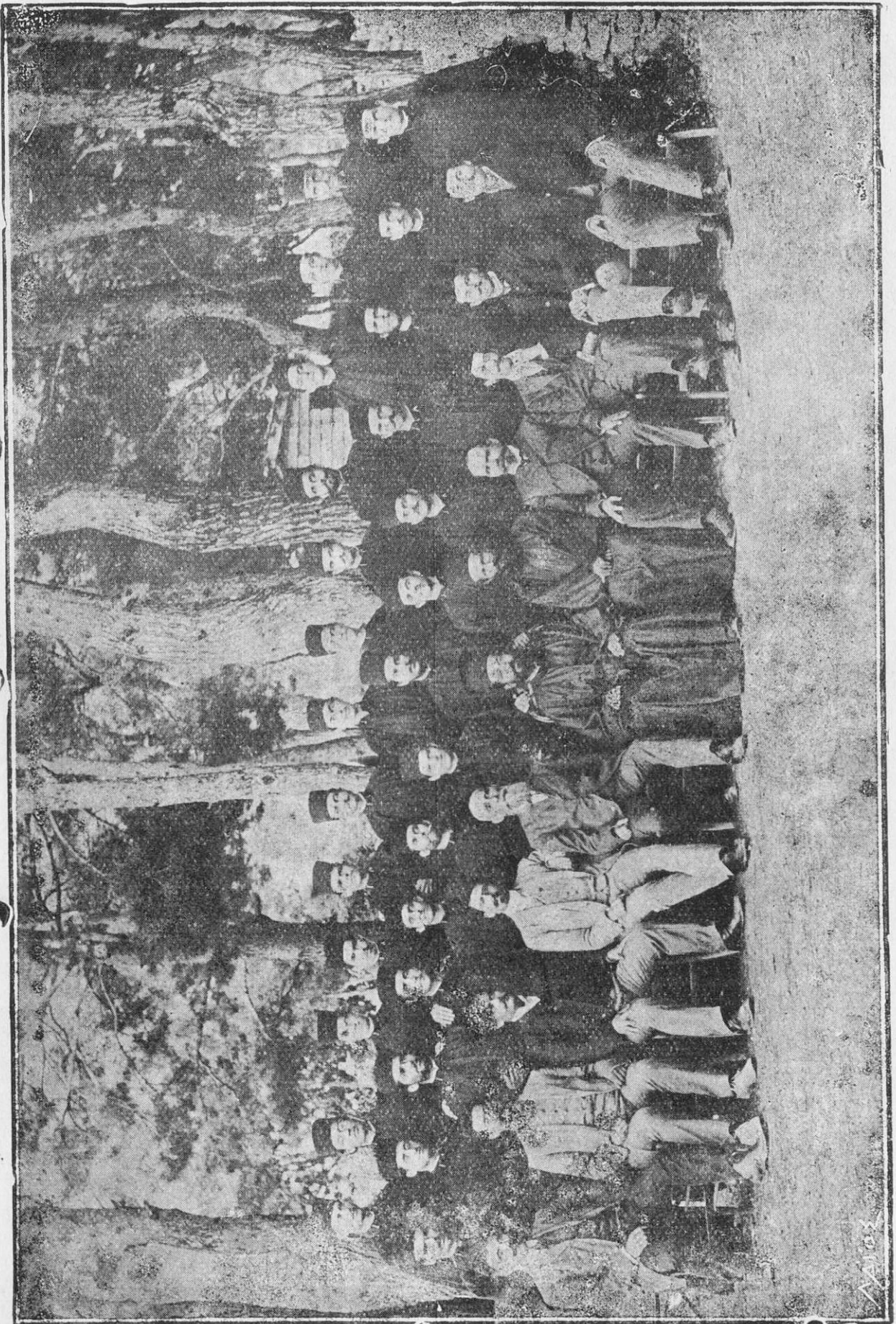
* *

Ἐν τοῖς Ἱεροδιδασκαλείοις τούτοις, τῆς τε «**Ἀποκαλύψεως**» καὶ τῆς «Ἀνατολῆς» ἐφοίτησαν, κατὰ τὰ ἐπίσημα μητρώα, **ἑξακόσιοι ἑνενήκοντα δύο** μαθηταί.

Ἐκ τῶν μοθητῶν τούτων ἐλάχιστοι μόνον ἦσαν ἰδιοσυντήρητοι πληρώνοντες καὶ οὗτοι τὸ μικρὸν ποσὸν τῶν δέκα μόνον λιρῶν, πάντων δὲ τῶν ἄλλων ἡ δαπάνη διατροφῆς, ἱματισμοῦ, βιβλίων καὶ γραφικῆς ὑλῆς κατεβάλλετο ὑπὸ τοῦ Συλλόγου.

* *

Πάντες οἱ μαθηταί οὗτοι στρατολογούμενοι ἐκ τῶν ἐσχατιῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἐκ τῶν ξενογλώσσων ἰδίᾳ περιφερειῶν αὐτῆς, ἔτιχον

Οἱ Καθηγηταὶ μετὰ τῶν μαθητῶν τῆς —, τάξεως τοῦ Ῥεφοδιδασκαλίου «Ἀνατολῆς» ἐν Σάμῳ

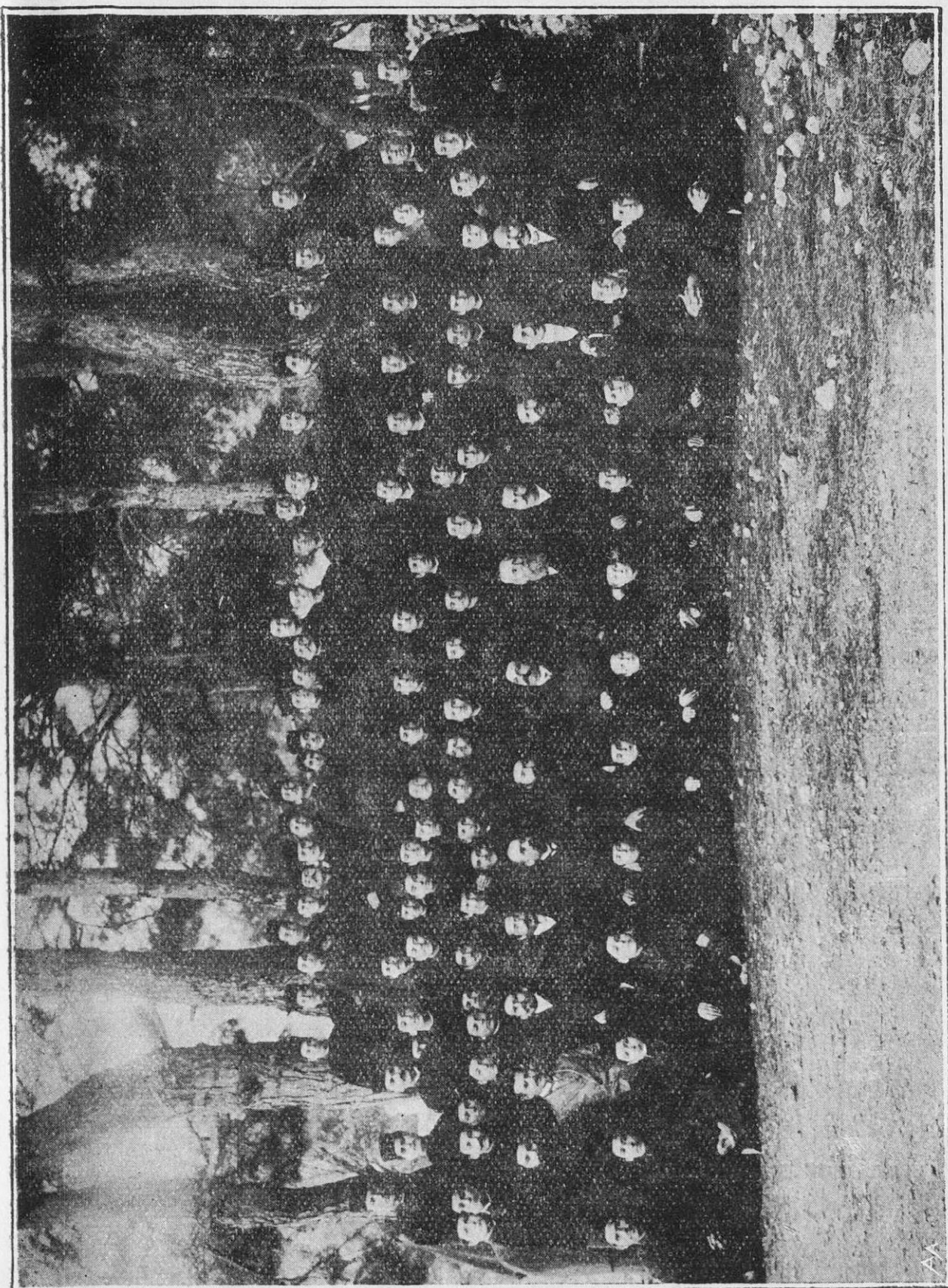
πτυχίου διδασκαλιστοῦ καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰς μεμακρυσμένας ἐκείνας γωνίας τῆς Μ. Ἀσίας καὶ εἰργάσθησαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῆς Ἑλληνοπρεποῦς διαπλάσεως τῆς Μικρασιατικῆς ἡμῶν κοινωνίας εἰς διηνεκὴ πάντοτε ἐπικοινωνίαν πρὸς τὸν Σύλλογον διατελοῦντες.

Κατὰ δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ 1914 καὶ ἐντεῦθεν δεινοὺς διωγμοὺς πολλοὶ τῶν ἀποστόλων τούτων καὶ μαθητῶν τοῦ Συλλόγου ἀπέθανον ἐν ταῖς φυλακαῖς ἢ ἐμαρτύρησαν ἐν ἐξορίᾳ καὶ ἄλλοι τούτων καὶ πολλοὶ ἀπηγχονίσθησαν ἢ ἐσφάγησαν, διότι κατὰ τούτων κυρίως ἐστράφη ἡ κλασικὴ εἰς ἐμφάνισιν καὶ κολοσσιαία εἰς μέγεθος Τουρκικὴ κακουργικότης.

Οἱ δὲ διασωθέντες ἐκ τούτων διεπεραιώθησαν εἰς τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Αἰγαίου Ἑλλάδα καὶ ἀγωνίζονται καὶ πάλιν ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ, ὥς διδάσκαλοι καὶ ὥς ἐφημέριοι διαφόρων κοινοτήτων, προπαρασκευάζοντες καὶ προπονοῦντες τοὺς ἐργάτας αἰσισιέρου μέλλοντος τοῦ ἀναξιοπαθήσαντος Γένους ἡμῶν

*
* *

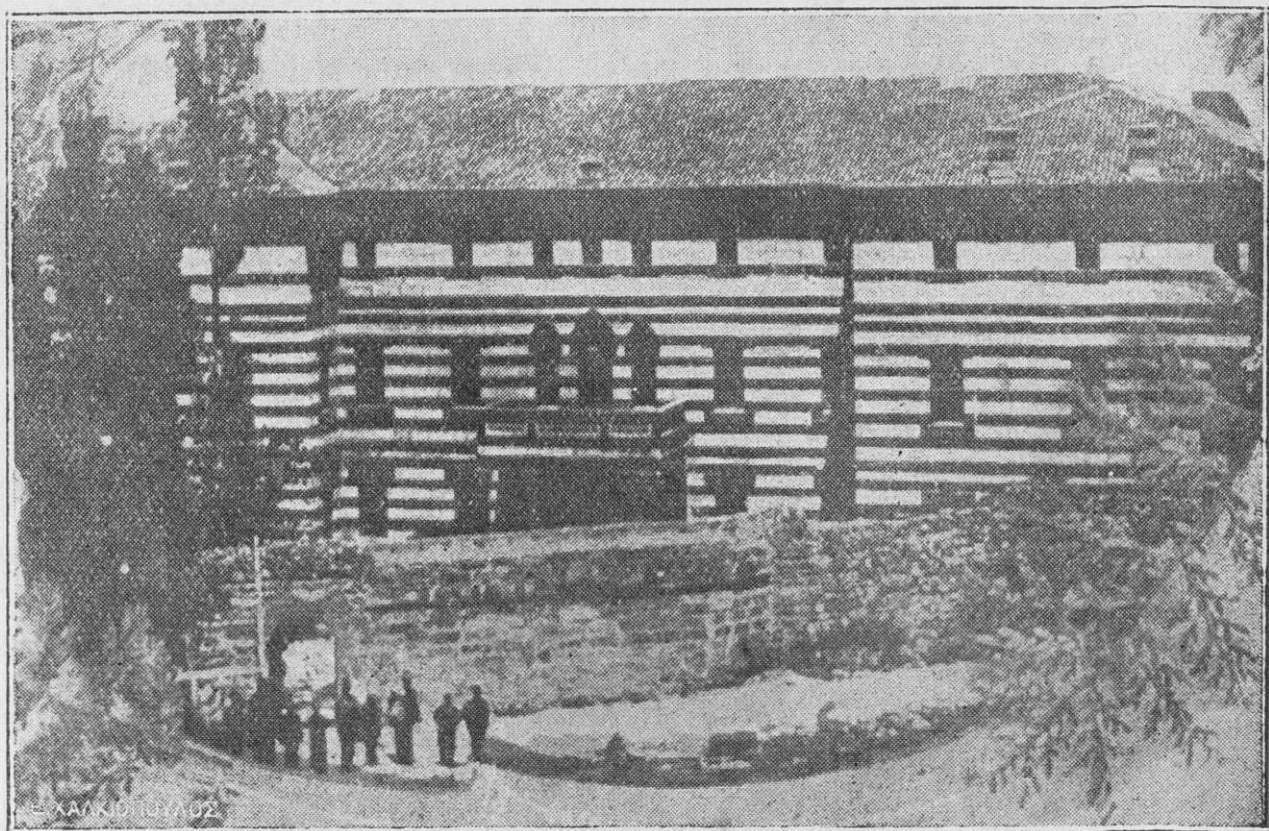
Ἀλλὰ καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποστόλων τούτων ὁ Σύλλογος ἐθεώρησεν ἀνεπαρκῆ πρὸς ἀνάπλασιν τοῦ πρὸς μάθησιν καὶ μόρφωσιν ὁργῶντος Μικρασιατικοῦ κόσμου. Διὸ μετὰ πολυταλαίπωρον ἀγῶνα ἱδρυσεν ἐν τῇ ἀπωτάτῃ Καπποδοκίᾳ τὸ ἐν Φλαβιανοῖς (Ζινζίδερε) Διδασκαλεῖον Νηπιαγωγῶν, οὗ τινος αἱ μαθήτρια ἱπροσλαμβανόμενα ἐκ τῆς τελευταίας τάξεως τῶν Ἀνωτέρων ἐν Μ. Ἀσίᾳ Παρθεναγωγείων κατηρτίζοντο ὑπὸ εἰδικῶν καὶ ἐμπείρων Διδασκαλισσῶν, ἀποστελλομέ-
ξ Ἀθηνῶν, ὥς καὶ ὑπὸ δοκίμων Καθηγητῶν, τελειότατοι Νηπταγωγοὶ καὶ ἀπήρχοντο ὅπως μεταδώσωσι τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν εἰς τὰς ξε-
νογλώσσους μὲν, ἀλλ' Ἑλληνικωτάτας τῆς μέσης καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Μικρᾶς Ἀσίας κοινότητας.

Οί μαθηταί τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου «Ἀνατολή» ἐν Σάμῳ

Ἡ ποικίλη δὲ αὕτη ὑπὲρ τῶν Σχολείων καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν δρᾶσις τοῦ Συλλόγου ἐξησφάλισεν αὐτῷ ταχέως τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν συμπάσης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, οὕτως

Τὸ ἐν Φλαβιανοῖς (Ζινζίδερε) Διδασκαλεῖον Νηπιαγωγῶν τοῦ Συλλόγου «Ἀνατολή».

ὥστε αἱ Κοινότητες διὰ πᾶν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἰδίᾳ ἐκπαιδευτικὸν αὐτῶν ζήτημα ἀπηυθύνοντο μετὰ θάρρους πρὸς τὸν Σύλλογον, ὡς πρὸς φιλόστοργον πατέρα, ἀπεκδεχόμεναι μετὰ πεποιθήσεως τὴν λυσιτε-

Αί μαθήτριάι τῆς Β' τάξεως τοῦ ἐν Φλαβιανοῖς Διδασκαλείου Νηπιαγωγῶν τοῦ Συλλόγου
μετὰ τῆς Διευθυντρίας καὶ τῶν Καθηγητῶν.

λεστέραν θεραπείαν πάσης αὐτῶν ἀνάγκης. Οὕτω δὲ βαθμηδὸν ὁ Σύλλογος κατέστη ἀληθὲς *Υπουργεῖον Παιδείας* συντάσσων προγράμματα, ἐκδίδων κανονισμοὺς καὶ ὥρολόγια, διορίζων καὶ μεταθέτων καθηγητὰς καὶ διδασκάλους ἀναλόγως πρὸς τὰς οἰκονομικὰς δυνάμεις ἐκάστης κοινότητος, θεωρούμενος παρὰ τε τῶν διοριζομένων καὶ μετατιθεμένων ὥς καὶ παρὰ τῶν κοινοτήτων, ὥς ἔχων κῦρος ἀπαράβατον καὶ ὥς παρέχων ἀσφαλῆ ἐγγύησιν τῆς προθύμου ἐκτελέσεως τῶν πρὸς ἀλλήλους ὑποχρεώσεων.

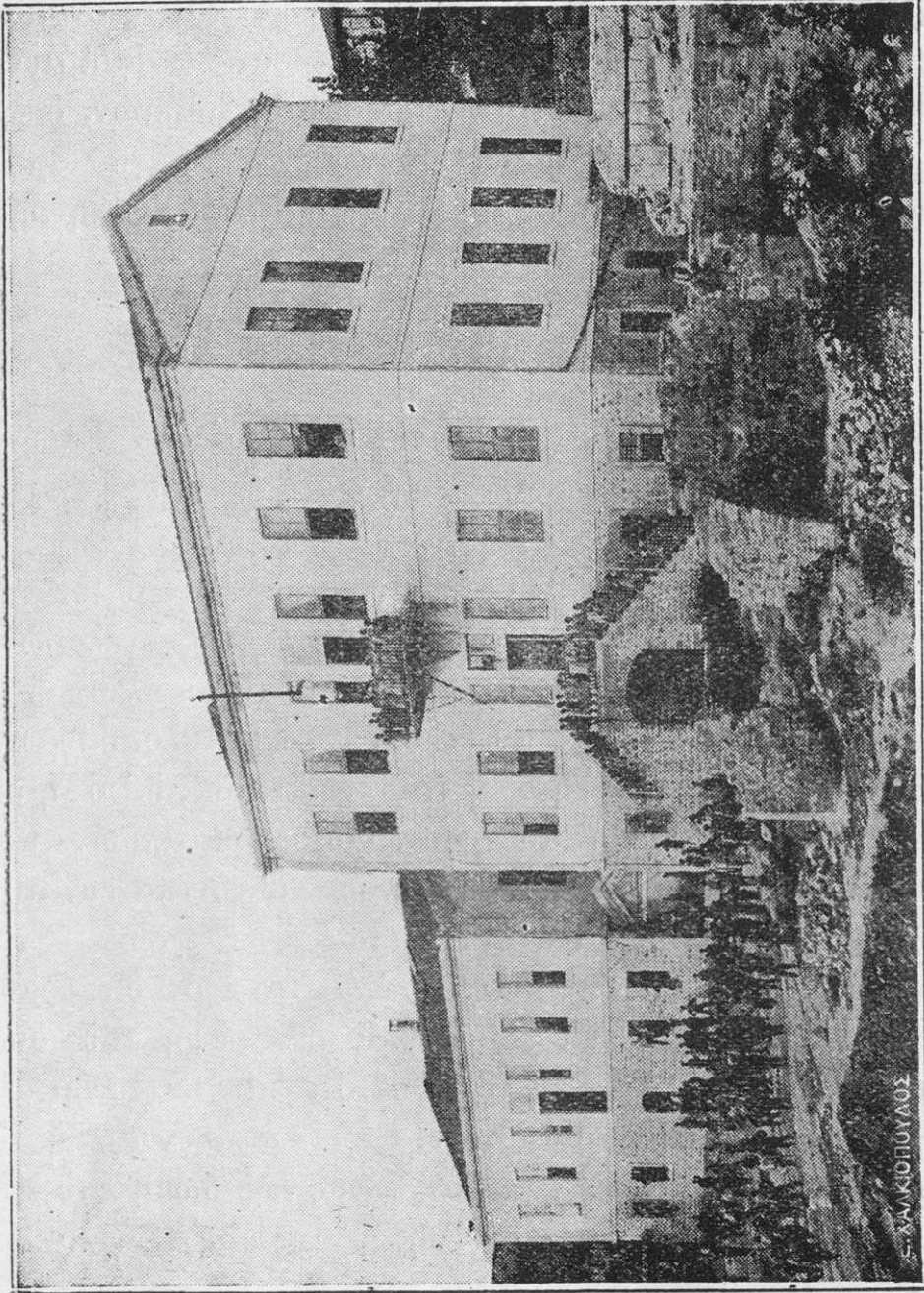
*
* *

Οὕτω βαθμηδὸν ὁ Σύλλογος ἠδυνήθη νὰ ἔχη εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς Μ. Ἀσίας φίλους καὶ ἀποστόλους τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ, θερμοὺς δὲ καὶ ἐνθουσιώδεις συνεργάτας, ἐργαζομένους πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ καὶ μετὰ προθυμίας πάντοτε ἐκτελοῦντας πᾶσαν ἐντολὴν αὐτοῦ.

Τῆς εὐρυτάτης δὲ ταύτης ὁργανώσεως ἐπωφεληθεῖς ὁ Σύλλογος κατήρτισε διὰ συντόνου καὶ πολυετοῦς ἐργασίας *Στατιστικὴν τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν δυνάμεων τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ*.

Πρὸς τοῦτο ἀπέστειλεν ἐν φακέλλῳ ἔντυπα δελτία μεθ' ὁδηγιῶν πρὸς τοὺς ἀνὰ σύμπασαν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν κατεσπαρμένους φίλους αὐτοῦ καὶ μαθητὰς μετὰ τῆς ἐντολῆς, ὅπως σημειώσωσιν ἐν τῷ δελτίῳ τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων, τῶν Ἑκκλησιῶν, τῶν ἱερέων, τῶν Ἀρρεναγωγείων τῶν καθηγητῶν, διδασκάλων καὶ μαθητῶν, τῶν Παρθεναγωγείων, τῶν Διδασκαλισσῶν καὶ τῶν μαθητριῶν, τῶν Νηπιαγωγείων καὶ τῶν νηπίων, καὶ τέλος τὸν διὰ τὰ ἐκπαιδευτήρια προϋπολογισμὸν τῆς κοινότητος, ἐν ᾗ διέμενον, ὥς καὶ πασῶν τῶν μέχρις ὠρισμένης ἀκτίνος κοινοτήτων, αἷς ἠδύναιτο νὰ ἐπισκεφθῶσιν, ἢ περὶ ὧν εἶχον ἀσφαλεῖς πληροφορίας· οὕτω δὲ συμπεπληρωμένα ἐπεστρέφοντο τὰ δελτία ἐν φακέλλῳ ἐν εἴδει ἐπιστολῆς. Διὰ τοιαύτης μακρᾶς καὶ ἐνδελεχοῦς ἐργασίας κατώρ-

θωσε νὰ καταρτίσῃ τὴν στατιστικὴν, ἣν, συνεπλήρωσεν εἴτα διὰ νέων δελ-
τίων καὶ πληροφοριῶν, ἃς παρεῖχον αὐτῷ οἱ εἰς Ἀθήνας ἐκάστοτε ἀφικ-

Τὰ ἄρρωγὴ τοῦ Συλλόγου «Αναγλύφτα ἀνεγερθέντα ἐκπαιδευτήρια τῆς Σινώπης.

νούμενοι Μικρασιᾶται. Ἡ στατιστικὴ αὕτη τοῦ Συλλόγου, μεθοδικῶς
διενεργηθεῖσα, ὑπῆρξεν ἡ ἀκριβεστέρα καὶ ἡ πληρεστέρα πασῶν τῶν ὑπ'

ἄλλων ὁμογενῶν ἢ ἄλλοδαπῶν δημοσιευθεισῶν, διότι οὐδεὶς πλὴν τοῦ Συλλόγου διέθετε τόσους καὶ τοιούτους συνεργάτας πρὸς συγκρότησιν τοιούτου ἔργου, οἷους καὶ ὅσους ὁ Σύλλογος. Ἡ στατιστικὴ δὲ αὕτη, ἣ κατ' ἐπαρχίας διαιρεθεῖσα καὶ περιλαμβάνουσα πάσας ὀνομαστὶ τὰς κοινότητας ἀπὸ τῶν μεγαλειτέρων μέχρι τῶν μικροτάτων καὶ αὐτῶν τῶν μόλις ἐκ δέκα πέντε ἢ εἴκοσιν οἰκογενειῶν ἀπαρτιζομένων, διεφώτισεν εἰς τὰς ἐνεργείας τῶν τὰς ἐπισήμους ἡμῶν ἀρχὰς καὶ θὰ ἀποτελέσῃ, μετὰ τὸν καταστροφὴν, τὸ ἀρχεῖον τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

*
* *

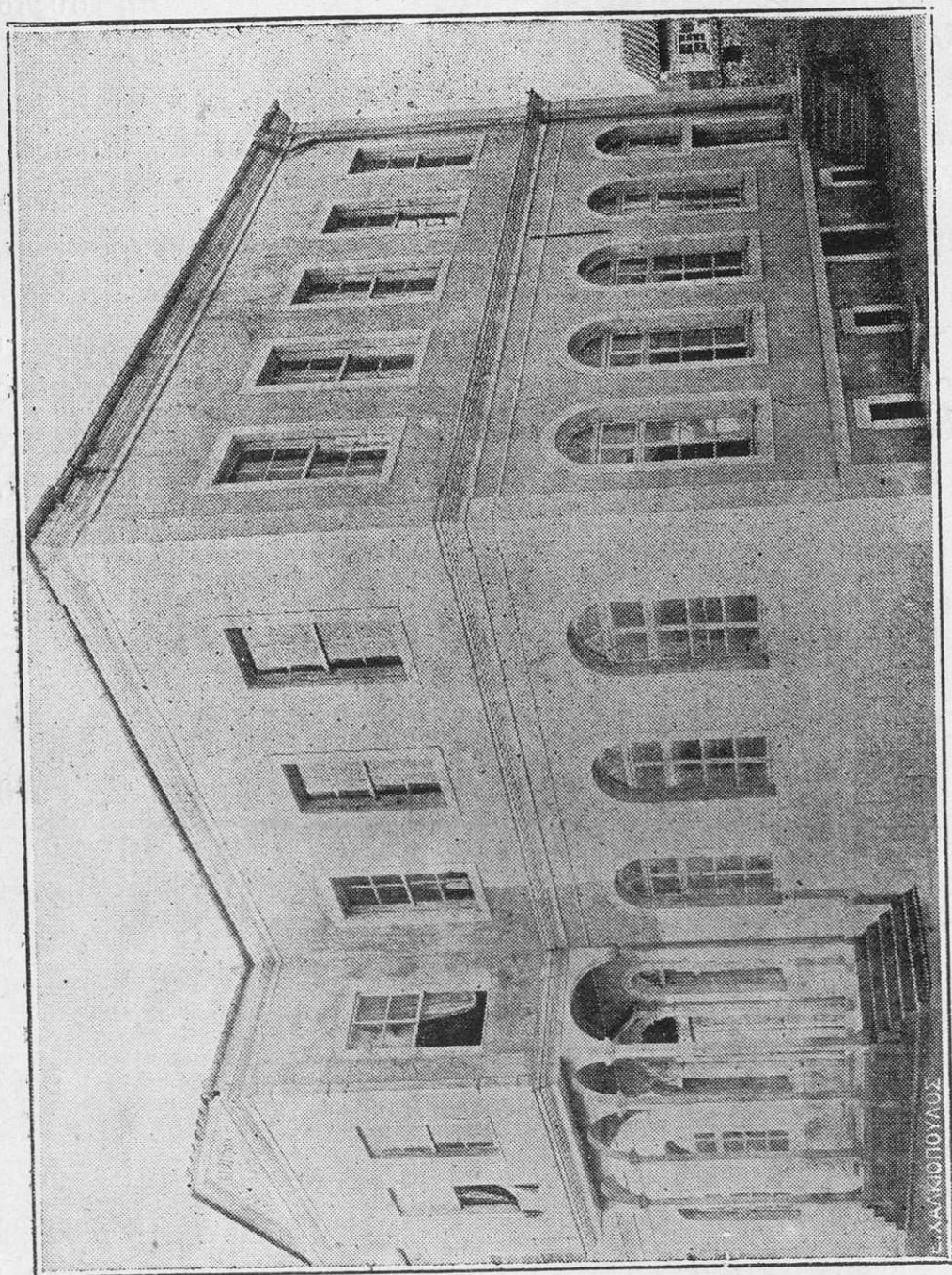
Τῷ 1895 ἐξήκοντα οἰκογένειαι ἐκ τῶν ἐν Καυκάσῳ Ἑλλήνων κατῆλθον εἰς τὴν μητέρα Πατρίδα, ὅπως ἐγκατασιῶσιν ὡς καλλιεργηταί, εἰς τὰ μεγάλα ἐν Θεσσαλίᾳ κτήματα.

Δυστυχῶς καθ' ὃν χρόνον ἀφίκοντο εἰς Θεσσαλίαν ὁ μὲν τὴν ἰδέαν ταύτην τῆς μεταναστεύσεως τῶν Καυκασίων Ἑλλήνων συλλαβὼν αἰοίδιμος μεγαλοϊδεάτης Θεόδωρος Νεγρεπόντης δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐν τῇ ζωῇ, ὁ δὲ τὴν φιλοπάτριδα ταύτην ἰδέαν υἱοθετήσας μεγαλοπράγμων πολιτικὸς Χαρίλαος Τρικούπης δὲν ἦτο ἐν τοῖς πράγμασι, δι' ὃ ἡ ἐγκατάστασις τῶν μεταναστῶν ἀπέβη ἀδύνατος. Οὗτοι δὲ ἀποδεκατισθέντες ὑπὸ τῶν κακουχιῶν καὶ τῶν νόσων περιῆλθον εἰς τὸν πανέσχατον βαθμόν τῆς δυστυχίας, ρακένδυτοι δὲ καὶ σκελετώδεις κατῆλθον εἰς τὸν Πειραιᾶ, θέαμα οἰκτρότατον ἐμφανίζοντες. Ὁ Σύλλογος τότε διὰ δραστηριωτάτων ἐνεργειῶν κατώρθωσε νὰ ἐνδύσῃ καὶ διαθρέψῃ τοὺς δυστυχεῖς τούτους Μικρασιάτας, ἐν τέλει δὲ βλέπων ὅτι αἱ πρὸς ἐγκατάστασιν αὐτῶν ἐνεργεῖαι αὐτοῦ ἀπέβαινον εἰς μᾶτην, ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἰδίᾳ δαπάνῃ εἰς τὴν ἄξενον χώραν, ἐξ ἧς κατῆλθον, ὅπως σώσῃ τοὺς ἐναπολειφθέντας ἀπὸ τοῦ βεβαίου θανάτου τῆς πείνης καὶ τῶν κακουχιῶν.

*
* *

Μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον 760 ψυχαὶ κατῆλθον καὶ πάλιν ἐκ Καύ-

κάσου προκληθεῖσαι ὑπὸ μεγαλοκτηματίου Θεσσαλοῦ πρὸς καλλιέργειαν τῶν κτημάτων αὐτοῦ.

Τὸ ἀρωγὴ τοῦ Συλλόγου «Ἀνατολή» ἀνεγερθὲν ἐν Ἀταλλείᾳ Παρθενάγειον

Μὴ ἐπιτευχθείσης ὅμως τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν, περιῆλθον καὶ οὗτοι ταχέως εἰς παναθλίαν κατάστασιν καὶ ἀποδεκατισθέντες ὑπὸ

τῶν νόσων, τῆς πείνης καὶ τῶν κακουχιῶν, κατῆλθον καὶ οὗτοι εἰς Πειραιᾶ ἐν ἀπεριγράπτῳ ἀθλιότητι. Ὁ Σύλλογος δι' ὑπομνημάτων καὶ ἐγγράφων καὶ παντοειδῶν ἐνεργειῶν προσεπάθησε νὰ πείσῃ τοὺς ἰσχύοντας νὰ λάβωσι περὶ τῶν Ἑλλήνων τούτων μέριμναν ὀριστικὴν. Παρατεινομένης ὁμως τῆς ἀοριστίας καὶ ἐπιδεινουμένης τῆς καταστάσεως τῶν δυστυχῶν ἐκείνων, ὁ Σύλλογος ἐμερίμνησε, μυρίας καὶ πολυμόχθους καταβαλὼν προσπάθειας, ὅπως διαθρέψῃ αὐτοὺς καὶ περιθάλψῃ παντοιοτρόπως χορηγήσας ἱμάτια, κλινοστρωμνὰς καὶ χρήματα, καὶ ἐν τέλει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν δωρεὰν παλινόστησιν αὐτῶν εἰς τὸν Καύκασον.

Ὁ Σύλλογος ἐξαιρετικῶς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὀφείλει νὰ ἐξάρῃ τὴν γενναιοφροσύνην καὶ τὴν φιλάνθρωπον ἐλευθεριότητα τῆς εὐγενεστάτης Κομίσσης κ. **Δουῖζης Ριανκούρ**, ἧς ἄνευ ὁ Σύλλογος ἐλάχισταῖσως θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων Μικρασιατῶν.

* *

Ὅτε μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον ἐπετράπη διὰ τῆς συνθήκης εἰς πάντα ὑπήκοον Ὀθωμανὸν νὰ ἐκδηλώσῃ ἐλευθέρως τὴν θρησκείαν αὐτοῦ καὶ νὰ ἐκτελῇ ἀκωλύτως τὰ θρησκευτικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἄκ—δὰγ—Ματὲν Ἕλληνες, οἱ ἐν τῷ κρυπτῷ ἐπὶ αἰῶνας μακροὺς διασώσαντες τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἐθνικότητα αὐτῶν ἐν τῷ φανερῷ δὲ ὡς Τοῦρκοι διαβιοῦντες καὶ Τουρκικὰ φέροντες ὀνόματα, ἀπετίναξαν τὸν τὴν Ἑλληνικὴν αὐτῶν ψυχὴν πιέζοντα ἐφιάλτην καὶ ἐνεφανίσθησαν χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι χαίροντες καὶ ἀγαλλόμενοι. Ἄλλ' ἢ Τουρκικὴ Κυβέρνησις δὲν ἀνεγνώρισεν αὐτοὺς ὡς Χριστιανούς καὶ δὲν ἀπῆλλαξεν αὐτοὺς τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως. Ὁ Σύλλογος τότε ἐπρωτοστάτησεν ἐν τῷ δεινῷ ἐκείνῳ ἀγῶνι καὶ δι' ἐνεργειῶν αὐτοῦ ἐπιμόνων παρὰ τε ταῖς ἑξέταις Πρεσβείαις καὶ παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει συνετέλεσεν ἰσχυρῶς πρὸς αἰσίαν λύσιν τοῦ σοβαροῦ τούτου ζητήματος.

* *
*

Εἰς πᾶσαν τυχαίαν ἢ ἐκ θεομηνίας συμφορὰν τῶν Μικρασιατῶν ὁ Σύλλογος συνεκινεῖτο βαθύτατα καὶ ταχύτατα ἔσπευδεν εἰς παρηγορίαν αὐτῶν.

α') Ὅτε ἐκάη ἡ πατρίς τοῦ Διογένους, ἡ Σινώπη, τῷ 1895, τὰ δὲ ἐκπαιδευτήρια αὐτῆς ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός, ὁ Σύλλογος ἀνήγειρε διὰ δαπάνης 14166 δραχμῶν καλλιπρεπέστατον ἐκπαιδευτήριον καὶ προσέλαβεν ὥς ὑποτρόφους αὐτοῦ ἐν τῇ Ριζαρείῳ καὶ τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ τοῖς Δισκασκαλείοις τοὺς ἀρίστους τῶν μαθητῶν τῆς δεινῶς δοκιμασθείσης ἀτυχοῦς πόλεως.

β') Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, 1895, ὁμοίᾳ συμφορὰ ἐπέσκηψε κατ' ἄλλης Ἑλληνικωτάτης πόλεως, εἰς τὸ ἀντίπεραν ἀκριβῶς ἄκρον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κεμένης, τῆς Ἀτταλείας. Ἡ πυρκαϊὰ ἢ τὴν Ἑλληνικὴν συνοικίαν ἀποτεφρώσασα κατέκαυσε καὶ τὰ ἐκπαιδευτήρια τῆς Κοινότητος. Ἄοκνος καὶ φιλόστοργος προστάτης ὁ Σύλλογος ἔσπευσε καὶ πρὸς τὴν Ἀττάλειαν ἄγγελος παρηγορίας ἀποστείλας δραχμὰς 5691,85 φιλοτιμηθέντες δὲ οἱ φιλογενέστατοι καὶ φιλόμουσοι Ἀτταλεῖς ἐκ τῆς δωρεᾶς ταύτης συνεπλήρωσαν τὸ ποσὸν τοῦτο καὶ ἀνήγειραν περικαλλέστατον Παρθενωγωγεῖον.

γ') Ὅτε δὲ καὶ πάλιν, τῷ 1899, σεισμὸς καταστρεπτικώτατος κατέρριψε χιλιάδας οἰκιῶν ἐν τῇ δυτικῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ πλεῖσται ἐκκλησίαι καὶ ἐκπαιδευτήρια ἐκ θεμελίων ἀνετράπησαν, ὁ Σύλλογος διέθεσε πρὸς ἀνέγερσιν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐκπαιδευτηρίων δραχμὰς μὲν 43563,30 χρυσᾷ δὲ φράγκα 1081,10.

* *
*

Ὅπως δ' ἐπαρκέσῃ ὁ Σύλλογος εἰς τὰς κολοσσιαίας ταύτας δαπά-

νας ἔσπευσε νὰ ἰδρύσῃ δύο παραρτήματα, ἓν ἐν Καίρῳ καὶ ἕτερον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῷ 1906. Τὰ παραρτήματα ταῦτα διευθυνόμενα ὑπὸ φιλογενιστῶν καὶ ἀξιωτάτων πάσης ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης ἀνδρῶν προσήνεγκον μεγίστας ὑπηρεσίας εἰς τὸν Κεντρικὸν Σύλλογον ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν.

* *

Ὅτε οἱ νικητὰ ἐν Συρίᾳ Ἀγγλοὶ μετήνεγκον εἰς Αἴγυπτον τοὺς αἰχμαλώτους αὐτῶν Τούρκους, ἐν οἷς καὶ δύο χιλιάδας Ἑλληνας, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ παραρτήματα τοῦ Συλλόγου παρελάβανον παρὰ τῶν Ἀγγλῶν τοὺς Ἑλληνας, καὶ πεινῶντας αὐτοὺς διέτρεφον καὶ γυμνητεύοντας ἐνέδυσον ἐφοδιάζοντα δὲ αὐτοὺς διὰ 3 λιρῶν ἕκαστον καὶ δι' εἰσιτηρίου ἀπέστελλον εἰς Πειραιᾶ, ὃ δὲ Σύλλογος ἐκ Πειραιῶς ἐμερίμνα περὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν, πολλὰ πρὸς τοῦτο μοχθῶν καὶ πολλὰ δαπανῶν.

* *

Κατὰ ἑκατοντάδας ἀριθμοῦνται οἱ νέοι, οἵτινες ἔσπευσαν ἀπὸ πάσης Μικρασιατικῆς γωνίας, ἵνα μετάσχῃσι τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων, οὓς διεξήγαγεν ἡ Μήτηρ Ἑλλὰς κατὰ τὸ 1897, κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς καὶ κατὰ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον. Πλεῖστοι τῶν φιλοτίμων τούτων νέων, ἐν οἷς καὶ πολλοὶ τῶν ὑποτρόφων καὶ ἀναστημάτων τοῦ Συλλόγου, εὗρον ἐνδοξον θάνατον ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν, οἱ δὲ ἐπιστρέφοντες ἐκ τῶν πολέμων, μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν, διότι ἐκεῖ ἀνέμενεν ἀφεύκτως αὐτοὺς ἡ ἀγχόνη, κατέφευγον εἰς τὸν Σύλλογον, ὅστις φιλοστοργώτατα ἐμερίμνα περὶ αὐτῶν ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς βοηθῶν αὐτοὺς μέχρις ἀποκαταστάσεως καὶ ἐξευ-

φρέσεως πόρου ζωῆς. Ἄλλους δὲ τούτων ἀπέστειλεν ἰδίᾳ δαπάνη εἰς Αἴ-
γυπτον, τὰ δὲ ἐκεῖ σε παραρτήματα ἐμερίμων περὶ αὐτῶν προσηκό-
κόντως.

* *
*

Κατὰ τὸν πρό τινων ἐτῶν ἀποκλεισμόν οἱ Μικρασιᾶται φοιτηταὶ
καὶ μαθηταὶ περιῆλθον εἰς δεινὰς στερήσεις μὴ δυνάμενοι νὰ λαμβά-
νωσι χρήματα παρὰ τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων αὐτῶν. Τότε ὁ Σύλλο-
γος ἐνεργήσας δραστηρίως κατώρθωσε νὰ περισυλλέξῃ καὶ νὰ διανείμῃ
πρὸς τοὺς ἀναξιοπαθήσαντας τούτους Μικρασιάτας περὶ τὰς 30 000
δραχμῶν, σώσας αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πείνης καὶ τῶν ταλαιπωριῶν καὶ ἀπο-
τρέψας τὸν κίνδυνον τῆς διακοπῆς τῶν σπουδῶν αὐτῶν.

* *
*

Ὅτε μετὰ τὴν λήξιν τοῦ παγκοσμίου πολέμου οἱ ἡττηθέντες
Τοῦρκοι ἐπεχείρουν νὰ στηρίξωσι τὰ ἐπὶ τῆς Μ. Ἀσίας δικαιώματα
αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλειοψηφίας, τότε ὁ Σύλλογος ἐποιήσατο σχετικὴν διά-
λεξιν ἐν τῷ Παρνασσῷ, τῇ 4ῃ· Μαρτίου 1921, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν
στοιχείων, ἅτινα εἶχε περισυλλέξει καὶ μελετήσῃ καὶ ἐξακριβώσῃ ἀπέδειξε
κατὰ τρόπον οὐδεμίαν ἐπιτρέποντα ἀντίρρησην, ὅτι ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος
τῶν Τούρκων ἦτο ψευδὴς καὶ ἀσύστατος, διότι ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ οἱ
καθαρῶς Τοῦρκοι μόλις ἀνέρχονται εἰς 2,000,000, πάντες δ' οἱ ἄλλοι
κάτοικοι τῆς χώρας, ἀνερχόμενοι εἰς 7,000,000 ἀπαρτίζονται ἐκ φυλῶν
διαφορωτάτων, αἵτινες οὐ μόνον οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι πρὸς τοὺς
Τούρκους, ἀλλὰ καὶ βδελύττονται τούτους καὶ μισοῦνται βαθέως ὑπὸ
τούτων καὶ πολλάκις ἐπανεστάτησαν κατὰ τούτων πρὸς ἀποτίναξιν τῆς
τυρρανίας αὐτῶν, ἀλλ' αἱ ἐπαναστάσεις αὐτῶν κατεπνίγησαν ἐν τῷ
αἵματι αὐτῶν ὑπὸ τῶν τυράννων.

Ἀπέδειξεν ὡσαύτως διὰ τῆς διαλέξεως αὐτοῦ ταύτης ὁ Σύλλογος ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν κρυπτῷ Χριστιανῶν εἶναι μέγας καὶ ὅτι πολλαὶ φυλαί, αἷτινες φέρονται ὡς Τοῦρκοι, εἰσὶ τοῦναιτίον ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων ἀποβαλόντες μὲν τὴν γλῶσσαν, οὐχὶ ὅμως τελείως καὶ τὴν Ἑθνικὴν αὐτῶν συνείδησιν. Ἡ διάλεξις αὕτη, ἣτις προὔξενησε καταπληκτικὴν ἐντύπωσιν εἰς πάντα τὸν παρευρεθέντα κατ' αὐτὴν πολιτικὸν κόσμον. διὰ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν σαφήνειαν αὐτῆς ἐτηλεγραφηθῆ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἐν περιλήψει εἰς πάντας τοὺς πρωθυπουργοὺς τῶν συμμάχων Κρατῶν, ἐδημοσιεύθη δαπάναις φιλογενῶν ἀνδρῶν, τὸ δὲ Πανεπιστήμιον ἀποβλέπον εἰς τὴν ἐκ τῆς διαλέξεως ταύτης προσγινομένην Ἑθνικὴν ὠφέλειαν προσήνεγκε δοχ. 3000 πρὸς ὡς οἶδόν τε εὐρυτάτην διάδοσιν αὐτῆς. Μεγίστας δ' ὑπηρεσίας παρέσχε τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Συλλόγου εἰς τοὺς ἐπισήμους κατὰ τὰς περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεις.

* *

Ὅτε δὲ οἱ κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμοὶ ἐν Ἀνατολῇ προσέλαβον χαρακτῆρα γενικοῦ ὀλέθρου καὶ προὔκάλεσαν ἐν τέλει τὴν προσοχὴν τῶν Ἰσχυρῶν τῆς Γῆς, οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐπεχείρησαν νὰ δικαιολογήσωσι τούτους ὡς ἐπιβληθέντας δῆθεν ὑπὸ στρατιωτικῶν ἀναγκῶν, ὁ Σύλλογος δι' ἄλλης διαλέξεως γενομένης ἐν τῷ Παρνασσῷ τῇ 2α Ἰουνίου 1921 καὶ ἐρειδομένης ἐπὶ ἀσφαλῶν δεδομένων ἀπέδειξεν ὅτι οἱ διωγμοὶ καὶ αἱ σφαγαὶ ἔγκεινται ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ φύσει καὶ τῇ θρησκοληψίᾳ τοῦ Τούρκου, ὅτι ἐπιβίλλονται ὑπὸ τοῦ Κορανίου, εἰς οὗ τὰς ἐντολὰς τυφλῶς ὑπακούουσιν οἱ Τοῦρκοι, ὅτι αἱ σφαγαὶ καὶ οἱ διωγμοὶ ἀποτελοῦσι τὴν μόνην ἱστορίαν τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἀπολύτως στρατιωτικὸς λόγος ἐπέβαλλε τὴν κατὰ μυριάδας ἐκτόπισιν καὶ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων.

Τὴν διάλεξιν ταύτην μετέφρασεν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν φιλόανθρωπος Ἀμερικανικὴ ἐν Σμύρνῃ ὀργάνωσις καὶ διένειμεν εἰς Εὐρώπην καὶ Ἀμερικήν.

* *

Διὰ τρίτης δὲ διαλέξεως, μετὰ τὴν καταστροφὴν, γενομένης ἐν τῷ θεάτρῳ «Ἀλάμπρα» κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1923 ὁ Σύλλογος ἀνέπτυξε τὰς σχέσεις τῆς ἐντεῦθεν πρὸς τὴν ἐκεῖθεν τοῦ Αἰγαίου Ἑλλάδα καὶ κατέδειξε τὸν Ἑλληνοχριστιανικὸν χαρακτῆρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὰς ὑπηρεσίας ἃς προσήνεγκεν αὕτη εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ τὴν ζημίαν, ἣν θὰ προξενήσῃ γενικῶς ἡ ἐκτόπισις τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς χώρας, ἣν κατοικοῦσιν ἀπὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν καὶ ἧς ἀπετέλουν ἀνεκαθεν τὸ μόνον προοδευτικὸν στοιχεῖον.

* *

Ὅτε μετὰ τὸν παγκόσιον πόλεμον οἱ Σύμμαχοι νικηταὶ ἔμελλον νὰ αποφασίσωσι περὶ τῆς τύχης τῶν ὑποδούλων λαῶν, φιλοπάτριδα τοῦ Συλλόγου μέλη προὔκάλεσαν σύσκεψιν ἐν τοῖς γραφείοις αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐκρίθη ἀπαραίτητος ἡ ἴδρυσις ἐπιτροπείας ἀποκλειστικὸν σκοπὸν ἐχούσης νὰ ἐπιδιώξῃ διὰ παντὸς νομίμου μέσου τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν τυραννίαν Ἑλληνικῶν χωρῶν. Ἰδρυσε λοιπὸν τότε τὴν κληθεῖσαν «**Κοινὴν τῶν ἀλυτρώτων Ἑλλήνων Ἐπιτροπείαν**» ἧς Πρόεδρος καὶ Γεν. Γραμματεὺς καὶ Ταμίας διετέλεσαν οἱ αὐτοὶ οἱ καὶ τοῦ Συλλόγου, καὶ ἦτις διὰ συλλαλητηρίων, ὑπομνημάτων, δημοσιευμάτων καὶ δι' ἀποστολῆς πρεσβείας εἰς Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν κατάρθωσε νὰ διαφωτίσῃ τὴν Παγκόσμιον κοινὴν γνώμην περὶ τῶν δικαίων τοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ καὶ νὰ ἐνισχύσῃ παντοιοτρόπως τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἐν ταῖς σχετικαῖς ἐνεργείαις αὐτῆς. Ὅτε δὲ ὁ Σύλλογος εἶδεν ἀπολυτρουμένας πάσας τὰς Ἑλληνικὰς ἐν Εὐρώπῃ χώρας καὶ τὴν Δυτικὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἀντελήφθη ὅτι οὐδένα πλεόν γενικὸν ἐθνωφελῆ σκοπὸν ἡδύνατο νὰ ἐπιδιώξῃ ἡ Ἐπιτροπεία, ἀπεχώρησε ταύτης καὶ περιορίσθη καὶ πάλιν εἰς τὰ ὑπὲρ τῶν μὴ ἀπολυτρωθέντων Μικρασιατῶν κατῆκοντα αὐτοῦ.

Β'.

**ΜΕΤΑ ΔΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑ ΑΦΙ-
ΞΙΝ ΤΩΝ ΟΙΚΤΡΩΝ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΦΑΓΙΑ-
ΣΘΕΝΤΟΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΣΥΛΛΟ-
ΓΟΣ ΠΡΟΕΒΗ ΕΙΣ ΤΑ ΕΞΗΣ ΕΡΓΑ ΠΡΟΣ ΜΙΚΡΑΝ ΑΝΑ-
ΚΟΥΦΙΣΙΝ ΤΩΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ.**

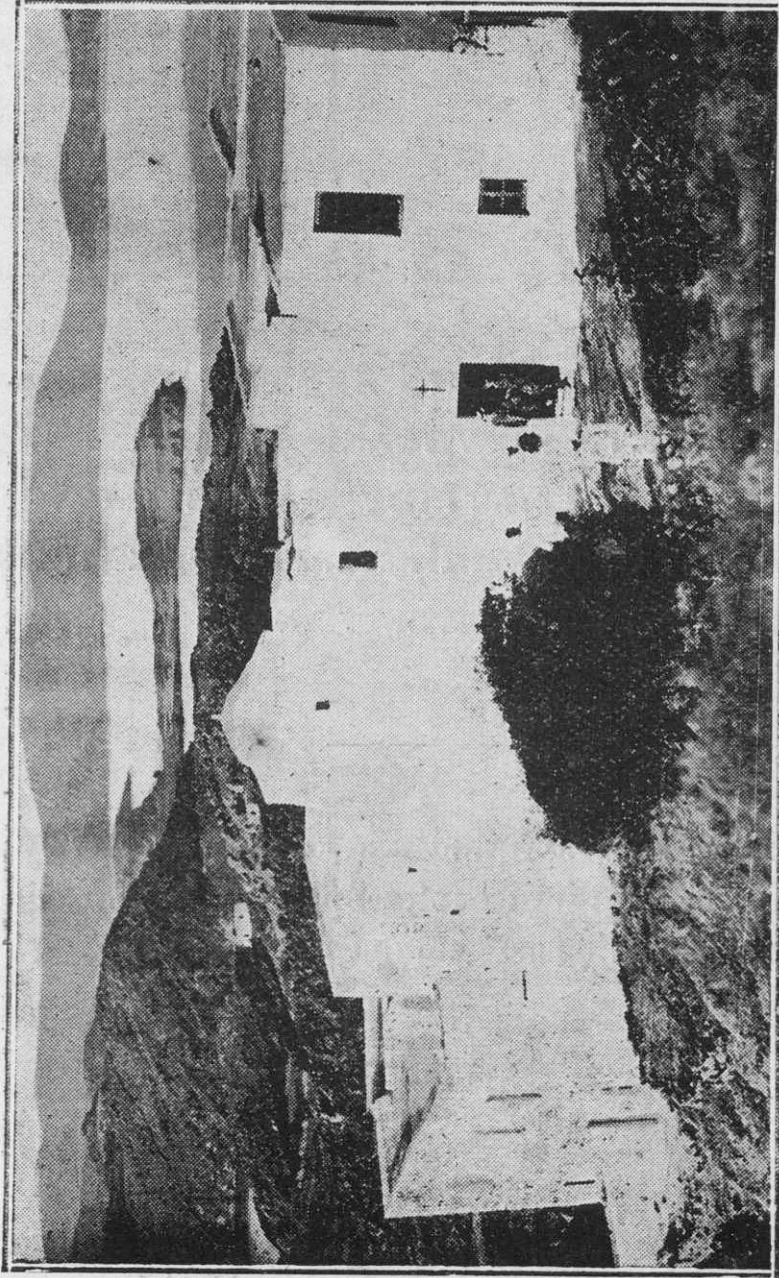
Ἐξέδωκε 3452 πιστοποιητικὰ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα εἰς τοὺς
πρόσφυγας καὶ ἐξέδωκε ταῦτα **τελείως δωρεάν**, οὐδέποτε παρ'
οὐδενὸς πρόσφυγος οὐδὲ ὀβολὸν εἰσπράξας.

* *
*

Διένειμεν εἰς τοὺς πρόσφυγας δι' εἰδικῆς ἐπιτροπείας δραχμὰς
περὶ τὰς δέκα χιλιάδας. Ἡ Ἐπιτροπεία τοῦ Συλλόγου περιερχομένη
τοὺς καταυλισμοὺς ἐχορήγει τὸ βοήθημα εἰς τοὺς μᾶλλον δυστυχοῦν-
τας, ἀνάλογον δὲ πρὸς τὰς ἀνάγκας αὐτῶν.

Περισυνέλεξε καὶ ἐστέγασεν ἀποπλανηθείσας νεάνιδας καὶ πολυ-

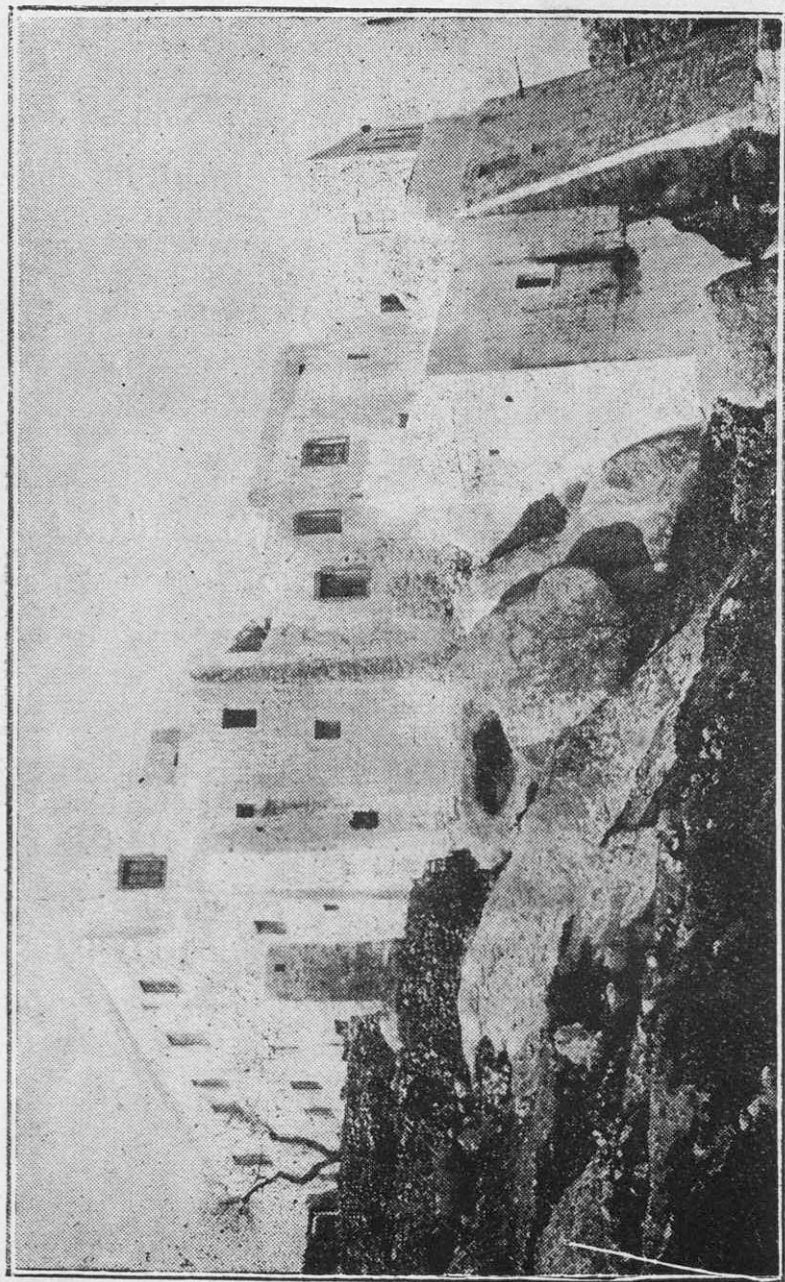

Ἡ πρόσοψις τοῦ ἐν Πάτμῳ Ἱεροδιδασκαλείου ἥς Ἀποκαλύψεως

μελεστάτας οἰκογενείας ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Μ. Ἀσίας χορηγῶν συγχρόνως εἰς αὐτὰς ἡμερήσιον ἐπίδομα πρὸς συντήρησιν αὐτῶν.

Διένειμε 2000 κλινοσκεπάσματα εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις καὶ Πει-

Τὸ ἐν Πάτμῳ Ἱεροδιδασκαλεῖον τῆς « Ἀποκαλύψεως » τοῦ Συλλόγου ἐν « Ἀνατολή. »

ραιῇ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις πρόσφυγας, δι' εἰδικῆς ἐπιτροπείας περιελ-

θούσης τοὺς καταυλισμοὺς καὶ χορηγησάσης τὰ κλινοσκεπάσματα εἰς τοὺς ἀληθῶς ἔχοντας ἀνάγκην αὐτῶν πρόσφυγας.

* *

Εἰσήγαγεν εἰς τὰ διάφορα ὀρφανοτροφεῖα τοῦ τε Κράτους καὶ τὰ Ἀμερικανικὰ 92 ὀρφανὰ, ἀποσπάσας ταῦτα ἀπὸ βεβαίου ἐκ πείνης καὶ ψυχῶς οἰκτροῦ θανάτου.

* *

Διένειμε 465 ζεύγη ὑποδημάτων καὶ 1675 τεμάχια διαφόρων ἱματίων καὶ πάλιν δι' Ἐπιτροπείας εἰδικῆς, καὶ μόνον εἰς τοὺς ἀληθῶς ἔχοντας ἀνάγκην τούτων πρόσφυγας.

* *

Ἐπακούσας πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Προνοίας κ. Ἀπ. Δοξιάδου ἀπέστειλεν αὐτῷ δραχμὰς 10,000 ὅπως διαθέσῃ ταύτας διὰ τὰς μᾶλλον ἐπειγούσας, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, ἀνάγκας τῶν προσφύγων.

* *

Διένειμε καὶ ἐξακολουθεῖ διανέμων διδακτικὰ βιβλία εἰς τοὺς ἀπόρους μαθητὰς πρόσφυγας.

* *
*

Ἀπέστειλε 500 δραχμῶν Σχολικὰ εἶδη εἰς τὰ ὀρφανὰ τοῦ ἐν Ὠρωπῷ Ἀμερικανικοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ μεγάλην πληθύν διδακτικῶν βιβλίων.

Εἰς τὰ ὀρφανὰ τοῦ αὐτοῦ ὀρφανοτροφείου ἀπέστειλεν ἐπὶ ταῖς ἁγίαις ἑορταῖς 1000 δραχμῶν δῶρα (φωτογραφικὰς Ἑλληνικὰς πλάκας, γλυκίσματα καὶ παιγνίδια).

* *
*

Ἐστέγασε καὶ στεγάζει ἐν τοῖς γραφείοις αὐτοῦ εἰκοσιᾶς προσφυγικὰς ὀργανώσεις καὶ σωματεῖα, ἐργαζόμενα εὐδοκίμως ὑπὲρ τῶν προσφύγων, ὥς καὶ μίαν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους—**ὑπηρεσία καταγραφῆς περιουσιῶν**—γενόμενος οὕτω ἐμμέσως μεγίστης ὠφελείας πρόξενος εἰς τοὺς πρόσφυγας.

* *
*

Δαπανᾷ ἐτησίως 18—20 χιλιάδας δραχμῶν πρὸς συντήρησιν τῶν ἐν διαφόροις ἐκπαιδευτηρίοις σπουδαζόντων ὀρφανῶν προσφύγων. Οἱ δὲ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 1924—1925 λαμβάνοντες τακτικὸν μηνιαῖον ἐπίδομά εἰσιν οἱ ἑξῆς.

1. Πολυχρ. Παπαϊωάννου	ἐκ Κυζίκου
2. Γεωργ. Σαπουντζόγλου	» »
3. Δέσπ. Γραφίδου	» Κυδωνιῶν
4. Χρ. Χ. Χρήστου	» Σμύρνης
5. Ἀγλαΐα Χ. Νικολάου	» Πανόρμου

6. Δέσποινα Στασοῦ	ἐκ Βρυούλων
7. Καλλιόπη Ζερβοῦ	» »
8. Σταματίνα Τσακιρέλη	» Περγάμου
9. Μαρία Μεταξᾶ	» Τραπεζοῦντος
10. Μαρία Μακρίδου	» Σμύρνης
11. Χρυσῇ Ἀγιορείτου	» Πισιδίας
12. Ὀλγα Κοσμίδου	» Ἀμισοῦ
13. Σοφία Μικιάδου	» Καισαρείας
14. Χρυσῇ Τσοτροπούλου	» Περγάμου
15. Χριστ. Πραγματευτέλη	» Κυδωνιῶν
16. Παναγ. Ἀγγελέλης	» Κυδωνιῶν
17. Νικόλαος Ἀγγελέλης	» Κυδωνιῶν
18. Ἀγ. Ἀγγελομμάτης	» Σμύρνης

* *
*

Ἀντιλαμβανόμενος ὅμως καὶ πάλιν ὁ Σύλλογος ὅτι αἱ ὑποτροφίαι μερικῶς μόνον καὶ πενιχρῶς ὑπηρετοῦσι τὸν μορφωτικὸν σκοπὸν αὐτοῦ προέβη εἰς τὴν ἵδρυσιν **νυκτερινῶν Σχολῶν** ἐν τοῖς προσφυγικοῖς συνοικισμοῖς «Συγγροῦ», «Βύρωνος», «Ν. Ἰωνίας» καὶ «Δραπετσῶνος» Πειραιῶς, εἰς ἃς οἱ ὀρφανοὶ προσφυγόπαιδες, καταφεύγοντες κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας μορφοῦνται, ἡθικοποιοῦνται καὶ καταρτίζονται εἰς πολίτας χρηστοὺς καὶ ὠφελίμους τῇ τε Κοινωνίᾳ καὶ τῷ Ἕθνει.

Αἱ νυκτεριναὶ αὗται Σχολαὶ ἀποτελοῦσιν ἐπανάληψιν τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑθνους ἡμῶν, καθ' ἣν πρὸ αἰώνων καὶ ἐπὶ αἰῶνας οἱ μι-

κροὶ Μικρασιᾶται μετέβαινον νύκτωρ εἰς τὸ ἐν τῷ κρυπτῷ Σχολεῖον αὐτῶν ψάλλοντες χαμηλοφώνως καὶ περιδεῶς :

Φεγγαράκι μου λαμπρὸ
φέγγε μου νὰ περπατῶ
Νὰ πηγαίνω 'ς τὸ Σχολεῖο
Νὰ μαθαίνω γράμματα.

Ἄνευ τῶν νυκτερινῶν Σχολῶν τούτων οἱ ἀπροστάτευτοι οὗτοι νέοι θὰ διέτρεχον τὸν μέγαν κίνδυνον νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἀλήτας καὶ στοιχεῖα ἐπιβλαβῇ καὶ ἀνατρεπτικά. Διὰ ταῦτα ὁ Σύλλογος τὴν πᾶσαν θὰ καταβάλῃ προσπάθειαν, ὅπως ἐπεκτείνῃ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ εὐεργετικὴν δρᾶσιν ἰδρύων τοιαύτας Σχολὰς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς.

* *
*

Τὴν δὲ 18ην παρελθόντος Ἰανουαρίου ὁ Σύλλογος συνεκάλεσεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσοῦ» καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ πρώην Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Μελετίου σύσκεψιν σκοπὸν ἔχουσαν τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως μελέτην τῆς Μ. Ἀσίας.

Κατὰ τὴν σύσκεψιν ταύτην, καθ' ἣν παρέστησαν καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, Μικρασιᾶται Πληρεξούσιοι ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει καὶ μεγάλη πληθὺς λογίων καὶ ἐπιστημόνων Μικρασιατῶν, καὶ μετὰ τὰς ἀγορεύσεις τοῦ Παναγιωτάτου, τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Χαντζηδάκι, τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου τῆς Ἀνατολῆς καὶ πολλῶν ἄλλων, ἀπεφασίσθη νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὸν Σύλλογον ἡ μελέτη τῆς Μ. Ἀσίας ἀπὸ ἐθνολογικῆς, ἐκπαιδευτικῆς, λαογραφικῆς, γλωσσολογικῆς,

ἐμπορικῆς ἀπόψεως, ἡ κατάρτισις πλήρους στατιστικῆς τοῦ πρὸ τῶν διωγμῶν πληθυσμοῦ, ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ ἀπολεσθέντος ἀριθμοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν μαρτυρίων, ἅτινα ὑπέστησαν οὗτοι, ἡ ἱδρυσις Μικρασιατικοῦ Μουσείου, ἐν ᾧ νὰ περισυλλεγῶσι καὶ διασωθῶσι καὶ διαφυλαχθῶσι πάντα τὰ τεκμήρια τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ χαρακτῆρος τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἡ δημοσίευσις σχετικῶν λευκωμάτων καταμαρτυρούντων τὴν αἰωνίαν Ἑλληνικότητα τῆς χώρας ταύτης.

Ὁ δὲ Σύλλογος ἀνέλαβε τὴν ὁργάνωσιν τῆς πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου ἀπαιτουμένης ὑπηρεσίας, ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι θὰ δυναθῇ νὰ φέρῃ τοῦτο εἰς αἴσιον πέρας, τῇ ἀρωγῇ πάντων τῶν δυναμένων νὰ συντελέσωσι δι' οἰουδήποτε τρόπου εἰς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ.

ΙΔΡΥΤΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

1. Μαργαρίτης Εὐαγγελίδης	26. Ἄνδρ. Καβαφάκης
2. Π. Καρολίδης	27. Ἀριστ. Παπᾶς
3. Ζήσιμος Μπαζδέκης	28. Ραφαήλ Μαϊόπουλος
4. Ἀχιλ. Κελαϊδίτης	29. Χρ. Ἀθανασιάδης
5. Γ. Παχτικός	30. Ἀναστ. Φραγκουδάκης
6. Γ. Χωναῖος	31. Δημ. Γεωργίου
7. Γ. Πασχαλίδης	32. Κλεάνθ. Παπαγιαννόπουλος
8. Γαβρ. Χαραλάμπους	33. Γεώργ. Τσιτσιτής
9. Κων)τῖνος Ἀλευράς	34. Γεώργ. Α.Τσιτσιτής
10. Ἀθ. Ἀντωνίου	35. Βασ. Καργιότογλους
11. Ἰωάν. Σταυριανάκis	36. Ἰωάν. Σταματέλης
12. Μιχαήλ Μαλανδράκis	37. Ἡλ. Χαριτίδης
13. Ἡλ. Δανιηλίδης	38. Κων)τῖνος Σιταράς
14. Μωϋσ. Βιθυνός	39. Νέαρχος Ἀρδανιώτης
15. Γεωργ. Γεωργιάδης	40. Δημητρ. Ὑπανδρεμένος
16. Ἄνδρ. Ἐλευθεριάδης	41. Νικόλ. Καρδαμίτσης
17. Νικόλ. Λεοντιάδης	42. Κων)τῖνος Σταματέλης
18. Σταῦρος Λεοντιάδης	43. Σπυρ. Κοτζαμπάσογλους

- 19. Δανιήλ Δανιηλίδης
- 20. Γεώργ. Καλέργης
- 21. Μιχαήλ Καλέργης
- 22. Ἀθ. Δεληγιάννης
- 23. Ἰωάν. Σολομωνίδης
- 24. Γεώργ. Μοδινός
- 25. Χρῆστ. Γεωργίου

- 44. Νικόλ. Μικελίδης
 - 45. Νικολ. Κρουσουλίδης
 - 46. Κων)τῖνος Σταματίου
 - 47. Θεοφ. Φαρασόπουλος
 - 48. Ἰωάν. Γαλανός
 - 49. Λουκάς Παυλίδης
-

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Ὁ Σωζοαγαθουπόλεως Παρθένιος

Ριζάρειος Σχολή

Ἀπόστ. Βαφειάδης

Ὁ Ἱεροσολύμων Νικόδημος

Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον

Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων

Κρητικὴ Πολιτεία

Τράπεζα Ἀθηνῶν

Σοφία Σχλεῖμαν

Κόμισσα Λ. Ριανκούρ

Καλ. Ν. Λουϊζίδης

Ἀλ. Μ. Λαμπρινούδης

Ι. Γ. Πεσμαζόγλους

Λ. Μ. Μελαῖς

Χρ. Καστριώτης

Ν. Λουϊζίδης

Ἀλ. Μαῦρος

Νικ. Τσιγαδάπασᾶς

Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Θεόκλητος

Ἐμμ. Μπενάκης

Γεώργιος Ζερβουδάκης

Νέστωρ Τσανακλῆς

Νικόλαος Ψιακῆς

Λουκάς Σαντραπὲς

Ἀλέξανδρος Ρόστοβιτς Βέης
 Μικὲς Συνοδινὸς
 Σταμάτης Βραχάλης
 Χρῆστος Τσιβιλῆς
 Ἐπαμειν. Ρεῖσης
 Πάρις Μπελένης
 Ἀλέξανδρος Πασχάλης
 Νικόλαος Γ. Κυριακίδης
 Ἀθανάσιος Γ. Δεληγιάννης
 Κων)τῖνος Μ. Ξενάκης

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
 ΚΑΤΑ ΤΟ 1925

Πρόεδρος : Κωνσν. Γ. Λαμέρας
 Ἀνπρόεδροι : Κλεάνθ. Χουρμούζης καὶ Ν. Παπαϊωάννου
 Γεν. Γραμματεὺς : Κυριακὸς Κυανίδης
 Εἰδικοὶ Γραμματεῖς : Γ. Βασιλειάδης καὶ Ε. Φαρλέκας
 Ταμίας : Ἀθαν. Δεληγιάννης
 Ἐφορος Βιβλιοθήκης : Στίλπων Πιττακῆς
 Σύμβουλοι : Ἀρ. Σοφιανός, Ἀρχιμανδρίτης Ἀνθιμος
 Παπαδόπουλος, Ἡλίας Κοκκώνης καὶ Ἀλ.
 Σαρῆς.

